

DERS 7: ÇALIŞMA ÖRNEĞİ ANALİZİ

Prof. Dr. Tevhide Kargın

- Çalışma örneği analizi, öğretim stratejilerinin belirlenmesinde ve değerlendirilmesinde, gönderme öncesi bilginin toplanmasında, bireyselleştirilmiş eğitim programlarının hazırlanmasında ve değerlendirilmesinde öğretmenlerin kullanabileceği bir değerlendirme tekniğidir.

- Öğrencilerin çalışmaları,
- tepki analizi ve
- hata analizi olmak üzere iki biçimde değerlendirilir.

Tepki Analizi:

- Tepki analizinde öğrencilerin hem doğru, hem de yanlış tepkileri değerlendirilir.
- Bu teknikte öğrencilerin doğru ve yanlış davranışlarının sıklığı, süresi ve oranı belirlenir.
- Örnek: Ağaçtaki kedi

Hata Analizi:

- Hata analizinde, öğretmen öğrencilerinin çeşitli alanlarda yaşadıkları güçlükleri belirlemek için çalışmalarındaki hataları değerlendirip, bu hatalardan anlamlı bir örüntü oluşturmaya çalışır.
- Hata analizi, öğrencinin yaşadığı güçlük hakkında bilgi edinmek için öğretmenlerin rahatlıkla kullanabilecekleri bir tekniktir.

- Hata analizi, çeşitli konulara ilişkin öğrenilen kuralların ve kavramların öğrenciler tarafından uygulanıp uygulanmadığını ve yanlış uygulanması durumunda da örneklerinin neler olduğunu belirler.
- Bu tür analizde dikkatsizlik, yanlış ya da yetersiz yönerge sonucunda oluşan hatalar ile rastlantı sonucunda ortaya çıkan hatalar analiz edilmez.

- Hata analizi sesli okuma, okuduğunu anlama, yazma ve matematik becerilerinin değerlendirilmesinde kullanılan bir tekniktir.
- Örneđin, ilkokul ikinci sınıftaki bir öğrencinin toplama işlemlerini yaparken yapmış olduğu hatalar, öğrencinin eldeli toplama yapmada desteğe gereksinimi olduğunu ortaya koymaktadır.

- Hata analizinde, öğrencinin yapmış olduğu hatalar hakkında doğru karar verebilmek ve bir örüntü oluşturabilmek için değerlendirilen beceriye ilişkin 3 ile 5 arasında değişen sayıda soru sormak gerekmektedir.

- Hata analizini öğrencilerini değerlendirmek için kullanmak isteyen öğretmenler, ortaya çıkan hatanın tipi kadar sıklığına da dikkat etmelidirler.
- Matematik dersinde dört işleme ilişkin yapılan hata analizleri öğrenciyi tanımak ve hata örüntülerini ortaya koymak için yararlı olacaktır.
- Örnek: Toplama Örnekleri

- Türkçe dersine ilişkin olarak öğrencilerin güçlük çektiği alanları belirlemek için de hata analizi yapılabilir.
- Öğretmen hata analizi yapmadan önce, öncelikle sınıf içinde öğrencinin ya da öğrencilerin hangi alanda değerlendirileceğine karar vermelidir.
- Bu alan okuma, okuduğunu anlama ya da yazma olabilir.
- Alanı belirledikten sonra ikinci aşamada, hazırlayacağı soruların ya da okuma materyalinin öğrencilerin düzeylerine uygun olmasına, bir başka deyişle çok zor ya da kolay olmamasına dikkat etmelidir.
- Üçüncü olarak, değerlendirmeyi yapmalı ve son olarak da sonuçları kaydetmelidir.

Heceleme Hata Analizi

- Heceleme hata analizi ile hata tipleri ve hataların sıklığı belirlenebilir. Öğrencilerin yazı örnekleri ya da öğrencilerin söylenenleri yazdıkları ürünlerin incelenmesiyle yapılabilir.

Heceleme hataları

- Örnek
- Harf ekleme sineama
- Harf atlama sinma
- Hece atlama sima
- Sözcük atlama Dün (sinemaya) gittik.
- Yerine harf koyma sineme
- Harflerin ters çevrilmesi dayı-bayı, bak-pak
- Harflerin pozisyon deęiřtirmesi far-fra, tabak-tabka
- Sözcüğün pozisyon deęiřtirmesi tak-kat, top-pot
- Sözcük ekleme Çiçekler (çok) güzel kokuyordu.
- Sözcüğü yanlış yazma demet-dantet
- İmla hataları büyük harf, nokta, virgül, ünlem, soru işareti

Hata Analizi Modeli

- Hata analizi modeli öğrenci sesli okurken hatalarının incelenmesidir. Bu yöntemle hata tipi ve sıklığı belirlenir.
- Aynı hata aynı metin içinde birden fazla tekrarlandığında, bir hata olarak hesaplanır.

Hataları Yorumlama

- Atlama
- Tanımı: Sözcüğün atlanması ya da sözcük için “bilmiyorum” cevabının verilmesidir.
- 4 sn ya da daha uzun bir bekleme süresi atlama olarak kabul edilir. Sıklığı ve sayısına göre öğretmen ciddiyetine karar vermelidir. 100 sözcüklü bir pasajda bir ya da iki sözcüğün atlanması önemli bir problem değildir.
- Nedeni: Sözcük tanıma ya da sözcük analizi başarısızlığı, dikkatsizlik
- Örnek: “Büyük, sarı ev.” yerine “Sarı ev.”
- İşaretleme: Atlanan sözcük daire içine alınır.

- Yerine koyma/deđiřtirme
- Tanımı: Verilen bir sözcüğün yerine bir başka sözcük ya da hece dizilerinin konulmasıdır. Bağlama uygun yerine koymalar önemli bir sorun oluşturmaz. Ör: “Çiçekler çok güzeldi.” yerine “Çiçekler çok hoştu.” Problemin ciddiyetine sıklığı ve sayısına göre öğretmen karar vermelidir.
- Nedeni: Sözcük tanıma ya da sözcük analizi başarısızlığı, dikkatsizlik, dialekt farklılıkları
- Örnek: “Emel git.” yerine “Emel gel.”
- İşaretleme: Deđiřtirilen sözcüğün üzerini çizerek yerine konulan sözcüğü yazın.

- Yanlış telaffuz
- Tanımı: Hatalı telaffuz
- Nedeni: Sözcük tanıma ya da sözcük analizi başarısızlığı, artikölasyon problemleri
- Çocuk harflerin seslerini öğrenmiş olsa bile, sesleri birleştirerek sözcük oluşturmada ya da genelleştirmede yardıma gereksinim duyabilir. Seslere dikkat çekmek yanlış telaffuz problemlerini sona erdirebilir.
- Örnek: "al" yerine "at", "kedi" yerine "tedi"
- İşaretleme: Sözcüğün üzerine bir çizgi çizerek yanlış telaffuzunu yazın.

- Ekleme
- Tanımı: Metne bir sözcük ya da sözcükler eklenmesidir.
- Nedeni: Anlama başarısızlığı, dikkatsizlik, sözel dilin okuma becerisinden ileride olması. Genelde ekleme problemi çok ciddi değildir. Çocuk bu hatayı yapıyorsa, en azından aktif olarak okumaya katıldığını söyleyebiliriz. Ancak bu durum okuduğunu anlamada sorunları ortaya çıkarabilir.

- Örnek: Sezin sık sık ekleme hatası yapmakta "Adam köpeğini çağırdı." cümlesini "Şişman adam küçük beyaz köpeğini çağırdı." olarak okumaktadır. Yanlış telaffuz hatasında olduğu gibi Sezin'in problemi hatalarına dikkat çekilerek kolayca ortadan kaldırılabilir.
- İşaretleme: Sözcüğün eklendiği yere "Λ" (çıkıntı) işareti konularak üzerine eklenen sözcük yazılır.

- Tekrarlama
- Tanımı: Sözcüğün bir bölümünün ya da tümünün birden fazla söylenmesidir. Çocuk bir sözcüğü doğru okuduktan sonra tekrar okuduğunda ortaya çıkar. Tekrarlama hataları kendini düzeltme hatalarında olduğu gibi her zaman hata kabul edilmez. Kendini düzeltmede çocuk sözcüğü yanlış okur ve öğretmen müdahalesi olmadan sözcüğü doğru olarak tekrar okur. Bazı çocuklar için tekrarlama bir okuma stili haline gelir. Tekrarlama sık olmadığında, sorun yoktur.
- Nedeni: Sözcük tanıma ya da sözcük analizi başarısızlığı, dikkat problemleri

- Örnek: Gel Emel gel gel.
- Vaka Örneği: Aslı öğrendiği metindeki her yeni sözcüğü tekrarlayarak okumaktadır. Bu tekniği Aslı'nın yeni sözcüğü hatırlamasına yardımcı olması için kullandığı düşünülmektedir. Anlamasını etkilemediği için bu hatanın önemli olmadığı düşünülmektedir.
- Ezgi ise tam tersi olarak, hem yeni hem de eski sözcükleri tekrarlamaktadır. Ezgi'nin tekrarları pasajı daha fazla okumaktan kaçınmak için kullandığı düşünülmektedir. Ezgi'nin tekrarları hem dinleyenleri bıktırıcı hem de okuma hızını düşürücüdür. Onun bu yavaş okuma hızının anlama performansının düşük olmasına yol açtığı düşünülmektedir.
- İşaretleme: Tekrarlanan sözcüğün altına dalgalı çizgi çizilir.

- Ters çevirme/pozisyon deęiřtirme
- Tanımı: Sözcükteki harflerin sırasının karıştırılmasıdır.
- Nedeni: Görsel iřlem problemleri (görsel ayırt etme problemi)
- Örnek: "bak" yerine "pak" ya da "bak" yerine "dak" (ters çevirme)
"raf" yerine "far" (pozisyon deęiřtirme)
- İşaretleme: Sözcüğün üzerine çizgi çizerek ters çevrilmiş ya da pozisyon değiştirilmiş hali yazılır.

- Kendini düzeltme
- Tanımı: Yerine konulan, eklenen ya da atlanan sözcüğün düzeltilmesidir.
- Nedeni: Sözcük tanıma ya da sözcük analizi başarısızlığı, dikkat problemleri
- Örnek: "Çiçekler çok hoştu güzeldi."
- İşaretleme: Düzeltilen sözcüğün üzeri çizilerek hatalı okunan hali yazılır.

- Noktalama işaretlerine dikkat etmeme
- Tanımı: Virgölde mola vermeme, noktada duraksamama, soru ve ünlemler işaretlerinde sesi değiştirmeme.
- Nedeni: Noktalama işaretlerinin anlamını bilmemek ya da okumada zorlanıldığı için dikkat edilmemesi.
- Örnek: "0 bir köpek. 0 çok güzel bir köpek." yerine "0 bir köpek 0 çok güzel bir köpek."
- İşaretleme: Noktalama işaretini daire içine alın.
- Örnek: hata tipleri